

# REFERAT |KRS| Helse- og sosialstyret (2015-2019) d. 04-06-2019

**Møtedato**    Tirsdag d. 04. juni 2019 kl. 14:00

**Møtested**    Formannskapssalen

## Indholdsfortegnelse

|                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Program for møtet 04.06.19.....                                                                 | 3  |
| Godkjenning av Helse- og sosialstyrets protokoll av 14.05.19.....                               | 5  |
| 1. tertial 2019 Helse- og sosial sektoren.....                                                  | 6  |
| Orientering om oppfølging av "Samhandlingsmelding for rus- og psykisk helsefeltet i Agder"..... | 8  |
| Vurdering av tildelingskriterier for serviceboliger.....                                        | 12 |
| Husholdninger med lavinntekt: Informasjon om tilbud og mulighet for deltakelse.....             | 15 |

Kristiansand, 24.05.2019

## MØTEINNKALLING TIL HELSE- OG SOSIALSTYRET

**Dato:** 04.06.2019 kl. 14.00

**Sted:** Formannskapssalen

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Forfall meldes snarest til Politisk sekretariat tlf. 905 81 832

### PROGRAM FOR MØTET:

**Kl. 14.00 – 14.20 Status «Helse- og mestring» i nye Kristiansand**  
ved Kommunaldirektør Helse-mestring, nye Kristiansand Brede Skålerud

**Kl. 14.20 – 15.20 Arbeidsgiverfeltet**

- Heltidskultur
- Sykefraværsoppfølging
- Ressursteam

ved rådgivere Ellen Torgersen, Turid Jacobsen og Tove Merethe Næss

**Kl. 15.20 – 15.40 Orientering om 1.tertial**  
ved Helse- og sosialdirektør Wenche P. Dehli

**Kl. 15.40 – 16.00 Helse- og sosialstyret som legatstyre**

**Kl. 16.00 – Pause deretter behandling av sakskartet**

| SAKSKART: |              |                                                                                                                                |  |
|-----------|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 31/19     | 201900265-29 | <u>Helse- og sosialstyresak:</u><br>Godkjenning av Helse- og sosialstyrets protokoll av 14.05.19                               |  |
| 32/19     | 201908528-1  | <u>Helse- og sosialstyresak:</u><br>1. tertial 2019 Helse- og sosial sektoren                                                  |  |
| 33/19     | 201402153-19 | <u>Helse- og sosialstyresak:</u><br>Orientering om oppfølging av "Samhandlingsmelding for rus- og psykisk helsefeltet i Agder" |  |
| 34/19     | 201902667-5  | <u>Helse- og sosialstyresak:</u><br>Vurdering av tildelingskriterier for serviceboliger                                        |  |

|       |             |                                                                                                      |  |
|-------|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 35/19 | 201908398-1 | <u>Bystyresak:</u><br>Husholdninger med lavinntekt: Informasjon om tilbud og mulighet for deltakelse |  |
|-------|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

Viggo Lütcherath  
Leder i utvalg  
(sign.)



Dato 23. mai 2019  
Saksnr.: 201900265-29  
Saksbehandler Maren Svenning

**Saksgang**  
Helse- og sosialstyret

**Møtedato**  
04.06.2019

### **Godkjenning av Helse- og sosialstyrets protokoll av 14.05.19**

Forslag til vedtak

[Helse- og sosialstyret godkjenner Helse- og sosialstyrets protokoll av 14.05.19](#)

Wenche P. Dehli  
Helse- og sosialdirektør

Maren Svenning  
Utvalgssekretær

Vedlegg:  
Helse- og sosialstyrets protokoll av 14.05.19

Dato 23. mai 2019  
Saksnr.: 201908528-1  
Saksbehandler Ragne Karine Eklind

**Saksgang**  
Helse- og sosialstyret

**Møtedato**  
04.06.2019

## 1. tertial 2019 Helse- og sosial sektoren

### Sammendrag

Rapporten inneholder status pr. 30.04.2019 på forventet budsjettavvik for året, investeringsprosjekt, disposisjonsfond, og status innenfor medarbeider - og kvalitetsperspektivet.

Rapporten vil følge som vedlegg til kommunens samlede rapport som sluttbehandles i bystyremøtet 19. juni 2019.

Helse- og sosialsektoren forventer et negativt budsjettavvik på 13,6 mill. kr pr 1. tertial før bruk av disposisjonsfond. Det er planlagt bruk av disposisjonsfond på 5,2 mill. kr i regnskapsåret 2019.

Tabellen som følger illustrerer hvordan prognosen fordeler seg på de ulike virksomhetene.

| Virksomhet                           | Prognose<br>budsjettavvik<br>2019 |
|--------------------------------------|-----------------------------------|
| Bolig- og tjenestetildeling          | -15 000                           |
| NAV                                  | -3 800                            |
| Oppfølging                           | 0                                 |
| Behandling og rehabilitering         | -900                              |
| Omsorgssentre                        | 0                                 |
| Helsefremming og innovasjon          | -3 400                            |
| Service og integrering               | -3 000                            |
| Stab og sentrale konti               | 1 500                             |
| Ufordelte reserver på sentrale konti | 16 000                            |
| Uløste innsparingskrav               | - 5 000                           |
| <b>Sum helse- og sosialsektoren</b>  | <b>-13 600</b>                    |

Hovedårsakene til det negative avviket er økt aktivitetsvekst, spesielt innenfor tjenesten for utviklingshemmede i bolig, økning i KVP (kvalifiseringsordningen), samt usikre prognoser knyttet til økte turnuskostnader/ubekvemstillegg.

Sektoren vil få en lavere inntekt på 3,6 mill. kr enn budsjettet for 2018 knyttet til ressurskrevende brukere. Dette skyldes en endring i satser for beregning av refusjonen. For 2019-budsjettet vil det utgjøre en mindreinntekt på 2,7 mill. kr. Rådmannen foreslår at bykassa dekker denne mindreinntekten på til sammen 6,3 mill. kr for begge årene i 1. tertial 2019.

Økning i KVP er en ønsket utvikling. Alle som rekrutteres til KVP ville alternativt ha mottatt sosialhjelp. KVP utgjør derfor et betydelig tiltak for å redusere utbetaling av sosialhjelp både under programmet og ikke minst etter, da muligheten til arbeid og utdanning for dem det gjelder øker etter endt program.

Budsjettet for sosialhjelp ble styrket med 19,4 mill. kr i 2019, men det var samtidig et nedtrekk på integreringstilskudd på 4,5 mill. kr. Samlede utbetalinger til sosialhjelp i 1. tertial er 39,6 mill. kr, noe som er svakt over tilsvarende periode i 2018 (38,4 mill. kr). Det forventes en utflating av utbetalingen fremover. Den prosentvise veksten i antall mottakere har vært størst for ungdom under 25 år.

Det er flere usikkerhetsfaktorer ved årsprognosen. Det legges opp til en tett oppfølging av drift, samt analyser av årsaksforhold de neste månedene frem mot 2. tertial.

ISF-aktiviteten knyttet til hjemmesykepleie viste gjennom 2018 en svak nedgang, med et svakt fall i både timer, besøk og brukere. I starten av 2019 opplevde virksomheten derimot en sterk økning i timetallet på om lag 900 timer sammenlignet med desember 2018. Dette er en trend som ligner tidligere år og som kan ha en sammenheng med årstid, influensaperiode og annen sykdom. Gjennomsnittlig timer pr. måned i 2018 var på 36 630, mens månedssnitt i 2019 ligger på 37 350 og tilsvarer en økning i månedssnitt på 720 timer.

Det var en stor nedgang i bosettinger av flyktninger i 2018 som også har fortsatt inn i 2019. Virksomhet service og integrering hadde et nedtrekk i budsjett på 24 mill. kr for 2019 grunnet redusert integreringstilskudd. Introduksjonsavdelingen nedbemanner i tråd med prognoser for bosetting og deltakere i introduksjonsprogrammet, og forventer balanse ved årets slutt.

Det er stort fokus på heltid og etablering av en heltidskultur i sektoren. Tallene viser en positiv utvikling av andel medarbeidere i 100 % stilling. Sektoren har fulgt bystyrets vedtak for innføring av heltid som innebærer at alle ansatte har fått tilbud om stillingsprosent uten desimaler, og alle ansatte med stillingsprosent over 95 % har fått tilbud om 100 %.

Sykefraværet i 1.kvartal 2019 er redusert sammenlignet med 1. kvartal i 2018. Det er en gledelig nedgang som vi mener er resultat av en målrettet innsats for høyrere nærvær og heltid. Virksomhetene har foretatt en grundig kartlegging og analysert fravær og innleie, og arbeidet med å redusere sykefraværet ytterligere fortsetter. Det er et særlig fokus med egne prosjekt ved avdelinger med spesielt høyt fravær.

I tillegg det omfattende arbeidet innenfor arbeidsiverfeltet har sektoren et omfattende og målrettet omstillingsprogram for å møte utfordringer som følge av demografisk utvikling. Det retter seg særlig mot å ta i bruk gode digitale løsninger i tjenestene.

Forslag til vedtak

1. [Helse- og sosialstyret tar 1. tertialrapport 2019 for Helse- og sosialsektoren til orientering.](#)
2. [Budsjettet for 2019 endres i samsvar med de budsjettjusteringene som er omtalt i saken](#)

Wenche P. Dehli  
Helse- og sosialdirektør

Ragne Karine Eklind  
Økonomirådgiver

Vedlegg: Helse- og sosialsektoren – 1. tertialrapport 2019

Dato 30. april 2019  
Saksnr.: 201402153-19  
Saksbehandler Hilde Engenes

**Saksgang**  
Oppvekststyret  
Helse- og sosialstyret

**Møtedato**  
21.05.2019  
04.06.2019

## **Orientering om oppfølging av "Samhandlingsmelding for rus- og psykisk helsefeltet i Agder"**

### **Sammendrag**

Kommunene i Agder og Sørlandet Sykehus HF har utarbeidet «Samhandlingsmelding for rus- og psykisk helsefeltet i Agder» som ble vedtatt av Overordnet Strategisk Samhandlingsorgan (OSS) i mars 2018. OSS vedtok å opprette Fagråd for psykisk helse og rus i Agder for å følge opp meldingen. Fagrådet har foreløpig utarbeidet målsettinger på to av de prioriterte innsatsområdene (vedtatt i OSS mars 2019):

- barn og unge med alvorlige og sammensatte problemer
- alvorlig syke pasienter med samtidige rus og psykiske lidelser som utfordrer samfunnsvernet

Fagrådet jobber videre med å vurdere og foreslå målsettinger og tiltak på alle innsatsområder som er utpekt i meldingen, slik at disse kan legges frem for og vedtas som felles regional satsing av OSS. Fagrådet ferdigstiller dette arbeidet i løpet av 2020, men implementering og oppfølging fortsetter etter dette. Kristiansand kommune har en tverrsektoriell struktur på administrativt ledernivå hvor helse- og sosialsektoren og oppvekstsektoren sammen sørger for forankring og strategisk bistand i arbeidet til fagrådet.

Det blir viktig å sikre oppfølgingen av samhandlingsmeldingen i Kristiansand kommune etter 01.01. 2020, blant annet gjennom plan- og strategiarbeidet i den nye kommunen.

Forslag til vedtak

[Helse – og sosialstyret tar saken til orientering](#)

Wenche P. Dehli  
Helse- og sosialdirektør

Hilde Engenes  
rådgiver



## Bakgrunn for saken

I 2017 inngikk kommunene i Agder og Sørlandet Sykehus HF et gjensidig forpliktende samarbeid om å utarbeide en regional samhandlingsmelding på rus- og psykisk helsefeltet. Resultatet ble «Samhandlingsmeldingen for rus- og psykisk helsefeltet i Agder», som ble vedtatt av Overordnet Strategisk Samhandlingsorgan (OSS) 1.3. 2018. Meldingen beskriver utfordringsbildet og danner et felles kunnskapsgrunnlag for faglig retning og utvikling på fagfeltene fremover.

Samhandlingsmeldingen har pekt på følgende satsingsområder relatert til målgrupper:

- barn og unge med alvorlige og sammensatte problemer
- barn og unge med psykiske plager
- personer med samtidige rus og psykiske lidelser
- barn og unge som er pårørende
- eldre med sammensatte lidelser

Det er etablert et Fagråd for psykisk helse og rus i Agder. Fagrådet består av representanter fra alle kommuneregionene i Agder, fra Sørlandet sykehus HF og bruker- og pårørenderepresentanter. Det dekker både barn-, unge- og voksenfeltet. Kristiansand kommune v/ Odd Kjøstvedt leder fagrådsarbeidet. SSHF har sekretærfunksjonen. I forkant av at fagrådet ble opprettet ble det avholdt en workshop med faglige representanter fra hele Agder for å få innspill til tiltak og målsettinger på satsingsområdene i meldingen. Fagrådet benytter dette materialet i arbeidet sitt.

OSS har vedtatt at fagrådet i deres arbeid, *først* prioriterer å ferdigstille målsettinger og tiltak for følgende målgrupper:

- barn og unge med alvorlige og sammensatte problemer
- alvorlig syke pasienter med samtidige rus og psykiske lidelser som utfordrer samfunnsvernet

Fagrådet har lagt frem målsettinger for arbeidet med de to prioriterte målgruppene for OSS:

### **Fagrådets anbefalte målsettinger for barn og unge med alvorlige og sammensatte problemer godkjent i OSS 07. mars 19**

- Vi har lyktes når det er etablert systematiske samhandlingsarenaer mellom kommunale og fylkeskommunale tjenester, statlig barnevern, spesialisthelsetjenesten og politiet.
- Vi har lyktes når det er tydelig ledelsesforankring og politisk forankring knyttet til de prioriteringer som må gjøres av tjenestene til barn og unge med alvorlig og sammensatte problemer.
- Vi har lyktes når det er utarbeidet konkrete tiltak som sikrer en felles faglig forståelse og kunnskapsbasert tilnærming på begge nivå i møtet med barn og unge med alvorlig og sammensatte problemer.
- Vi har lyktes når begge nivå sammen har utformet og tilbyr forutsigbare og likeverdige akutt tjenester til barn og unge med alvorlig og sammensatte problem i Agder
- Vi har lyktes når det er etablert forløpskoordinatorer i alle kommuner og SSHF med tydelig organisering.

## Fagrådets anbefalte målsettinger for personer med samtidige rus og psykiske lidelser (ROP) godkjent i OSS 07. mars 19

- Vi har lyktes når det er utarbeidet konkrete tiltak for å sikre felles forståelse og kunnskapsbasert tilnærming i møte med ROP-pasienter som utfordrer samfunnsvernet.
- Vi har lyktes når det er tydelig ledelsesforankring og politisk forankring til prioriteringer som må gjøres i forhold til ROP-pasienter som utfordrer samfunnsvernet.
- Vi har lyktes når det er etablert forløpskoordinatorer i alle kommuner og SSHF med tydelig organisering
- Vi har lyktes når Agderkommunene og spesialisthelsetjenesten er aktiv samfunnsaktør inn mot statlige myndigheter for å bidra til mer bærekraftig samfunnsutvikling og ressursbruk knyttet til ROP-pasienter som utfordrer samfunnsvernet.
- Vi har lyktes når ROP pasienter som utfordrer samfunnsvernet mottar felles sømløse toveis tjenester uten ugrunnet opphold

Fagrådet arbeider videre med å vurdere og foreslå tiltak som legges frem for OSS i juni og høsten 2019. Tiltak for de øvrige satsingsområdene i meldingen utarbeides fortløpende. Arbeidet med utforming av tiltak skal ferdigstilles i løpet av 2020, implementering og videre oppfølging fortsetter etter dette.

Kristiansand kommune har etablert en tverrsektoriell struktur på administrativt ledernivå for å sikre forankring og strategisk bistand i arbeidet til fagrådet. Det er oppvekstsektoren og helse- og sosialsektoren som er mest sentral i dette arbeidet, men en sørger for å kople på andre sektorer og faginstanser når en ser behov for dette. Det blir viktig å sikre oppfølgingen av samhandlingsmeldingen i Kristiansand kommune etter 01.01. 2020, blant annet gjennom plan- og strategiarbeidet i den nye kommunen. I tråd med vedtatt planstrategi for nye Kristiansand kommune skal planarbeid på begge felt startes opp i 2019 og ferdigstilles i 2020.

## Fremdriftsplan- godkjent av OSS 7 mars 2019

| Område                                     | Aktivitet                                                                                                                                                                              | Ansvar | 2018<br>des.                                                                         | 2019<br>jan. -<br>mars                                                                         | 2019<br>april -<br>juni | 2019<br>juli –<br>aug. | 2019<br>sept.<br>- okt. | 2019<br>nov. –<br>des. | 2020<br>jan. -<br>... |
|--------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|------------------------|-------------------------|------------------------|-----------------------|
| Oppstart Fagråd psykisk helse og rus (FPR) | Oppstartsmøte. Overlevering av oppdrag og materiale fra workshop                                                                                                                       | KARB   |   |                                                                                                |                         |                        |                         |                        |                       |
| Koordinerende arbeidsgruppe (KARB)         | KARB bistår med avklaringer rundt mandat, innhold i samhandlingsmeldingen, oppfølging i fbm. OSS og AU-OSS. KARB avvikles senest juni 2019. Fagrådet forholder seg deretter til AU-OSS | KARB   |  |                                                                                                |                         |                        |                         |                        |                       |
| Målformuleringer                           | Utforme målformuleringer for presentasjon i OSS i mars.                                                                                                                                | Fagråd |                                                                                      | <br>Vedtak |                         |                        |                         |                        |                       |
| Prioritering Barn                          | Analyse – Løsning:                                                                                                                                                                     | Fagråd |                                                                                      |            |                         |                        |                         |                        |                       |

|                                                                                           |                                                                                                                                            |                             |  |  |        |                                                                                     |        |                                                                                     |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|--|--|--------|-------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------------------------------------------------------------------------------------|--|
| og unge og<br>Utfordringsnotat<br>(personer med<br>samtidige rus og<br>psykiske lidelser) | Presentasjon av forslag til<br>tiltak i OSS i juni.                                                                                        |                             |  |  | Vedtak |                                                                                     |        |                                                                                     |  |
| Personer med<br>samtidige rus og<br>psykiske lidelser<br>(øvrigt)                         | Analyse – Løsning:<br>Presentasjon av forslag til<br>tiltak i OSS høst. Vedtak OSS.                                                        | Fagråd                      |  |  |        |  | Vedtak |                                                                                     |  |
| Eldre med<br>sammensatte<br>lidelser                                                      | Analyse – Løsning:<br>Presentasjon av forslag til<br>tiltak i OSS høst. Vedtak OSS.                                                        | Fagråd                      |  |  |        |  | Vedtak |                                                                                     |  |
| Organisering av<br>tjenestene og<br>faglig tilnærming                                     | Analyse – Løsning:<br>Presentasjon av forslag til<br>tiltak i OSS høst. Vedtak OSS.                                                        | Fagråd                      |  |  |        |  | Vedtak |                                                                                     |  |
| Implementering<br>og videre<br>oppfølging                                                 | Vurdering av tiltak i den<br>enkelte organisasjon.<br>Innarbeidelse i økonomi og<br>planverk. Iverksetting av tiltak<br>og resultatmåling. | Kom-<br>muner<br>og<br>SSHF |  |  |        |                                                                                     |        |  |  |

### **Budsjett for fagrådets arbeid- godkjent av OSS 7 mars**

Tilgjengelige midler består av samhandlingsmidler og prosjektskjønnsmidler fra Fylkesmannen

| <b>Budsjett Fagråd psykisk helse og rus 2019</b> |                |
|--------------------------------------------------|----------------|
| <b>Tilgjengelige midler pr. 1.1.2019</b>         | <b>716 000</b> |
| Lønnsutgifter sekreteriat (leder og sekretær)    | 330 000        |
| Ordinær møtevirksomhet                           | 100 000        |
| Seminarer, workshop, innleid kompetanse el.lign. | 270 000        |
| Avsatte midler til 2020                          | 16 000         |
| <b>SUM utgifter</b>                              | <b>716 000</b> |

Dato 8. mai 2019  
Saksnr.: 201902667-5  
Saksbehandler Hilde Engenes

**Saksgang**  
Helse- og sosialstyret

**Møtedato**  
04.06.2019

### **Vurdering av tildelingskriterier for serviceboliger**

Da bystyret behandlet handlingsprogram for perioden 2019-2022 ble det vedtatt å utrede en sak som vurderer hvorvidt det er behov for å endre tildelingskriteriene for kommunal bolig. Vedtaket ble gjort i forbindelse med behandlingen av budsjett for Kristiansand Boligselskap KF og problemstillingene i tilknytning til serviceboligmassen.

I forbindelse med oppfølging og koordinering av politiske vedtak i etterkant av budsjettbehandlingen, ble det avklart at vurdering av tildelingskriterier må bygge på kunnskapsgrunnlaget i saken vedrørende strategisk utvikling av serviceboligmassen og behovsvurderinger. Den saken ble vedtatt i kommunalutvalget 7. mai. Som framskrivninger og behovsvurderinger i saken viser, har etterspørselen etter serviceboliger stabilisert seg de siste årene og behovene for tilrettelagt boliger sentralt og i god nærhet til servicefunksjoner er vurdert å øke i tråd med demografiutviklingen.

Virksomhet for bolig og tjenestetildeling (VBT) har på bakgrunn av dette vurdert gjeldende kriterier og tildelingspraksis for serviceboliger og finner ikke grunnlag for endringer. Kriteriene gir det nødvendige rom for skjønnsmessige vurderinger av søkere innenfor alle målgrupper som kan ha behov for servicebolig. Tildelingspraksisen som ble justert etter en gjennomgang i desember 2017 vektlegger i større grad servicebolig som et virkemiddel i «omsorgstrappen». En tar økt hensyn til forebyggende aspekter som kan gi flere muligheten til å bo hjemme så lenge som mulig - ved hjelp av en tilrettelagt bolig. Behovet for nærhet til felles møteplasser, dagtilbud, ol vektlegges i vurderingene med tanke på å motvirke sosial isolasjon, noe som kan bidra til å redusere og utsette behovet for tjenester.

I forbindelse med prosjektarbeid på boligfeltet er det anbefalt at Kristiansand kommunes eksisterende kriterier og rutiner for boligtildeling videreføres i den nye kommune. Helse- og sosialdirektøren vil anbefale at en ny vurdering foretas i forbindelse med utarbeidelsen av Boligsosial handlingsplan for nye Kristiansand kommune, etter 2020.

Forslag til vedtak

[Helse- og sosialstyret gir sin tilslutning til administrasjonens vurderinger og anbefaling om å videreføre eksisterende tildelingskriterier for serviceboliger.](#)

Wenche P. Dehli  
Helse- og sosialdirektør

Hilde Engenes  
rådgiver

Vedlegg: Sak vedr. Strategisk utvikling av eksisterende serviceboligmasse: behovs- og arealvurderinger

## Bakgrunn for saken

Da bystyret behandlet handlingsprogram for perioden 2019-2022 ble det vedtatt å utrede en sak som vurderer hvorvidt det er behov for å endre tildelingskriteriene for kommunal bolig. Vedtaket ble gjort i forbindelse med behandlingen av budsjett for Kristiansand Boligselskap KF og problemstillingene i tilknytning til serviceboligmassen.

I forbindelse med oppfølging og koordinering av politiske vedtak i etterkant av budsjettbehandlingen, ble det avklart at vurdering av tildelingskriterier må bygge på kunnskapsgrunnlaget i saken vedrørende strategisk utvikling av serviceboligmassen og behovsvurderinger. Den saken ble vedtatt i kommunalutvalget 7. mai og som det fremgår av framskrivninger og behovsvurderinger har etterspørselen etter serviceboliger stabilisert seg de siste årene og behovene for tilrettelagt boliger sentralt og i god nærhet til servicefunksjoner er vurdert å øke i tråd med demografiutviklingen.

Virksomhet for bolig og tjenestetildeling (VBT) har på bakgrunn av dette vurdert gjeldende kriterier og tildelingspraksis for serviceboliger.

### Vurderinger

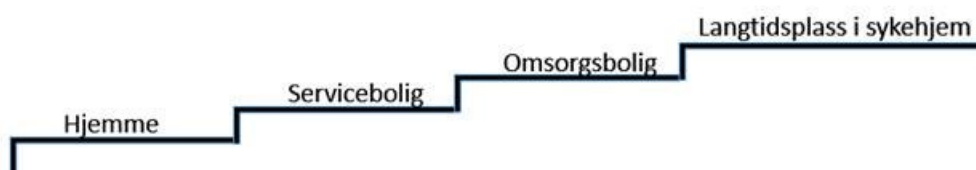
Serviceboliger er betegnelsen som brukes på kommunale utleieboliger til personer over 18 år som har behov for en tilrettelagt bolig på grunn av fysisk eller psykisk funksjonshemming eller utviklingshemming. Målgruppen er alle over 18 år som på grunn av sin helse ikke er i stand til å skaffe seg bolig selv. Familier med barn tildeles ikke servicebolig.

Kriteriene som vurderes for å få tildelt en servicebolig er disse:

1. Søker anses å være ute av stand til å skaffe seg egnet bolig selv.
2. Søker har funksjonshemming som tilsier behov for spesielt tilrettelagt leilighet.
3. Søker har pleie- og omsorgsbehov som er vanskelig å ivareta i søkers nåværende hjem.
4. Servicebolig kan være et godt alternativ til institusjonsplass.
5. Servicebolig anses å være det best egnede tilbudet til søker.
6. 3-roms leiligheter tildeles søkere med spesielle behov.
7. Beboere kan etter søknad innvilges bytte til annen servicebolig. Det må dokumenteres særlige medisinske grunner eller andre spesielle forhold.

Kriteriene fremkommer av søknadsskjemaet og søker må oppfylle ett eller flere av disse. Når VBT saksbehandler søknader om servicebolig, skjer dette etter skjønnsmessige og individuelle vurderinger (Jfr Forvaltningsloven)

Tildelingskriteriene har vært uendret siden de ble vedtatt i 2004, men en har jevnlig hatt gjennomgang av tildelingspraksisen og vurdert behov for endringer og siste gjennomgang ble foretatt av VBT i desember 2017, i samarbeid med de andre virksomhetene. Kriteriene ble vurdert relevante for alle målgrupper og egnet til å foreta individuelle vurderinger. Det ble konkludert med at kriteriene ikke burde endres. Tildelingspraksisen så en imidlertid behov for å justere- i hovedsak for å sikre at servicebolig fortsatt skal være et lavt trinn i den såkalte omsorgstrappen:

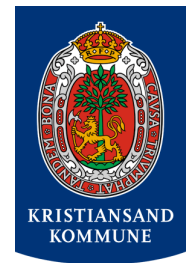


I etterkant av gjennomgangen har en derfor hatt en praksis hvor en vekter hensyn til de forebyggende aspekter ved en tildeling tyngre enn en gjorde tidligere. Det innebærer at en i større grad vurderer også sosiale behov og påvirkningsfaktorer som kan bidra til å utsette tjeneste- og institusjonsbehov. Dette er en viktig del av kommunens strategi for å gi så mange som mulig anledning til å bo trygt i eget hjem så lenge som mulig. En bolig sentralt beliggende med hensyn til transport, servicefunksjoner og muligheter for aktivitet og sosialt fellesskap kan bidra til å motvirke sosial isolasjon og ensomhet. Dette kan øke mulighetene for å være selvhjulpen så lenge som mulig. Selv om det er sentralt i vurderingen om eksisterende bolig i seg selv er tilstrekkelig tilrettelagt og egnet, vil det derfor likevel kunne tildeles servicebolig som et virkemiddel i et forebyggende perspektiv.

Når det gjelder økonomi vurderes dette fortsatt ut fra muligheten for å skaffe egen tilrettelagt bolig, men en vurderer samtidig hvorvidt den enkelte vil være i stand til å gjennomføre kjøp og salg ut fra sin helsesituasjon og kognitive fungering. Det stilles ikke de samme kravene til at man skal være vanskeligstilt på boligmarkedet som til ordinære kommunale utleieboliger. Momenter relatert til funksjonsnivå, somatisk og psykisk helsetilstand blir vektet tyngre siden serviceboliger nettopp skal være et trinn i omsorgstrappen.

Ovennevnte hovedjusteringer i tildelingspraksisen er videreført etter desember 2017. Som saken vedrørende strategisk utvikling av serviceboligmassen også viser, har både etterspørsel og tildelinger stabilisert seg på et 2016-nivå etter dette. Utvikling av antall tildelinger viser en økende tendens. Kriteriene gir det nødvendige rommet for skjønnsmessige vurderinger og i gjeldende praksis velger man ved tvilstilfeller å innvilge søknaden. Det er ikke identifisert endringer i behov eller andre rammebetingelser som tilsier at det er behov for endringer i denne praksisen.

I prosjektarbeid på boligfeltet i forbindelse med nye Kristiansand er det anbefalt at Kristiansand kommunes eksisterende kriterier og rutiner for boligtildeling videreføres i den nye kommunen. En vil derfor anbefale at nye vurderinger av behov for endringer foretas i forbindelse med utarbeidelsen av Boligsosial handlingsplan for nye Kristiansand kommune, etter 2020.



Dato 21. mai 2019  
Saksnr.: 201908398-1  
Saksbehandler Kristine Vigsnes

### **Saksgang**

Helse- og sosialstyret  
Oppvekststyret  
Kulturstyret  
Formannskap  
Bystyret

### **Møtedato**

04.06.2019  
11.06.2019  
28.08.2019  
11.09.2019  
18.09.2019

## **Husholdninger med lavinntekt: Informasjon om tilbud og mulighet for deltakelse**

### **Sammendrag**

I forbindelse med behandling av handlingsprogram 2019-2022 fattet Bystyret følgende vedtak:

- «Bystyret ber om en sak der det vurderes hvorvidt informasjon om-, og tilbud til lavinntektsfamilier når ut til alle i målgruppen»

og

- «Bystyret ber om en sak om hvordan barn fra lavinntektsfamilier kan være med på minst én fritidsaktivitet uavhengig av foreldrenes økonomi».

Verbalforslagene svares ut i en felles sak, og vil bli besvart til både helse- og sosialstyret, oppvekststyret og kulturstyret, da tiltak knyttet til lavinntekt og barnefattigdom bør ha tverrsektoriell forankring.

For å bedre tilgjengeligheten til informasjon om aktuelle tilbud og tjenester, foreslås det å utvikle en nettside hvor informasjon presenteres samlet. For å heve kompetansen om sosioøkonomiske forholds påvirkning på barns oppvekstsvilkår, utvikles og gjennomføres kompetanseheving i de ulike sektorene som er i kontakt med målgruppa.

I samarbeid med målgruppa og aktuelle samarbeidspartnere i næringsliv og organisasjonsliv utvikles forslag til lokal modell for fritidsfond i nye Kristiansand kommune. Metodikken tjenestededesign er relevant for arbeidet. Arbeidet prosjekt-organiseres, og inngår i program for bedre levekår for barn og unge.

## **Forslag til vedtak**

*Bystyret tar saken til orientering, og gir sin tilslutning til foreslåtte vedtak.*

Ragnar Evensen  
Rådmann

Svein Ove Ueland  
Oppvekstdirektør

Stein Tore Sorthe  
Kulturdirektør

Wenche P. Dehli  
Helse- og sosialdirektør



## Bakgrunn for saken

### 1. «Bystyret ber om en sak der det vurderes hvorvidt informasjon om-, og tilbud til lavinntektsfamilier når ut til alle i målgruppen»

Tilbud og tiltak til lavinntektsfamilier er forankret i ulike sektorer og tjenester i kommunen. Både oppvekst-, kultur- og helse og sosial-sektor har tilbud til målgruppa innenfor fritidsdeltakelse, opplevelser, ferietilbud og økonomiske støtteordninger. Informasjon om ulike ordninger formidles i stor grad fra tjenesteapparat i dialog med den enkelte familie, og er derfor avhengig av at hjelpeapparatet har god oversikt over tilbud og tjenester. I tillegg ligger det informasjon om ulike ordninger og tilbud på de ulike sektorenes nettsider. Eksempel er friplass på kulturskolen som presenteres på kulturskolens nettside og redusert foreldrebetaling i barnehage og SFO ligger på oppvekst sin nettside. Feriekoloni informeres om gjennom blant annet skole og helsestasjon.

Tilbakemeldinger fra målgruppa og fra hjelpeapparat viser behov for en samlet informasjon om aktuelle tilbud. Informasjon bør, i tillegg til de kanaler de formidles gjennom i dag, presenteres på en felles side på kommunens nettside. Samlet informasjon vil være nyttig både for familiene som er berørt, og som oversikt og informasjonsbase for hjelpeapparatet. I arbeidet med Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI) er det utviklet en nettside med samlet informasjon<sup>1</sup> om tjenester og tilbud til barn, unge og deres familier. Det vil være hensiktsmessig å benytte samme oppbygging av ny nettside for informasjon om tilbud og tjenester til målgruppa.

For å bedre tilgjengeligheten til informasjon om aktuelle tilbud og tjenester, foreslås det å utvikle en nettside hvor informasjon presenteres samlet. Nettsiden utvikles høsten 2019 og inkluderer tilbud og tjenester som vil være aktuelle i nye Kristiansand. Kartlegging av aktuelle kommunale tiltak i dagens tre kommuner er relevant. Ansvar for oppfølging og vedlikehold av nettside etter utviklingsfase må avklares.

Parallelt med utvikling av nettside utvikles og iverksettes tiltak for å øke kompetansen i sektorer og tjenester som er i kontakt med målgruppa. Kompetansehevingen vil ha fokus på de konsekvenser lavinntekt kan ha for barn og unge, og hvilke tiltak og ressurser som kan benyttes. Utvikling og gjennomføring av kompetanseheving kan utføres innenfor eksisterende ramme høsten 2019.

For å heve kompetansen om sosioøkonomiske forholds påvirkning på barns oppvekstsvilkår utvikles og gjennomføres kompetanseheving i de ulike sektorene som er i kontakt med målgruppa.

### 2. «Bystyret ber om en sak om hvordan barn fra lavinntektsfamilier kan være med på minst en fritidsaktivitet uavhengig av foreldrenes økonomi.»

Praksis i dag er at foreldre i husholdninger med lavinntekt kan søke om dekning av fritidsaktivitet for eget barn ved NAV Kristiansand. Søknaden er ordinært søknadsskjema for sosialhjelp, og søknaden har samme dokumentasjonskrav som ordinær sosialhjelpssøknad. Foreldre i målgruppa skal i kontakten med NAV bli spurt om hvordan barna har det, og om de deltar i fritidsaktiviteter. I 2017 ble hele budsjettposten på 1 million kroner benyttet til fritidsdeltakelse, utstyr (som for eksempel sykkel, PC) og ferieaktiviteter. AQ-prosjektet, som gir gratis inngang til Aquarama for barn og unge i lavinntektshusholdninger er en egen budsjettpost som også ble fullt ut benyttet.

---

<sup>1</sup> <https://www.kristiansand.kommune.no/barnehage-og-skole/>

Totalt er det 2000 barn i Kristiansand kommune som bor i husholdninger med lavinntekt. I følge sosialhjelpsanalysen var det i 2017 1359 barn i familier som mottak sosialhjelp. 650 barn i lavinntektshusholdninger i kommunen mottar ikke sosialhjelp. Også familier som har samlet inntekt like over lavinntektsgrensene kan ha økonomiske vansker, eller av andre årsaker ha utfordringer i forhold til økonomi som begrenser barna sine muligheter for deltakelse.

NAV har et ansvar for de familiene som har behov for sosialhjelp og som står utenfor arbeidsliv over tid. Samtidig vet vi at det også er barn og unge i familier som ikke er i kontakt med NAV som av økonomiske årsaker ikke har mulighet for å delta i fritidsaktivitet. Dersom ambisjonen om at alle barn og unge, uavhengig av foreldres økonomi, skal få mulighet til å delta i fritidsaktivitet bør ordningen etableres utenfor NAV, være et tverrsektorielt ansvar og ha karakter av å være universell.

Lokalt er ordningen for redusert foreldrebetaling i barnehage og redusert foreldrebetaling i SFO eksempler på ordninger utenfor som gir økonomisk støtte til familier med stram økonomi. Ordningen ligger i oppvekstsektoren, dokumentasjonskrav er fjorårets ligning. En lignende modell for støtte til fritidsdeltakelse kan utvikles. Å flytte ordningen med dekning av fritidsdeltakelse fra NAV vil innebære at dekning av utgifter til fritidsdeltakelse ikke defineres som økonomisk sosialhjelp.

For å sikre at barn fra lavinntektsfamilier kan være med på minst en fritidsaktivitet uavhengig av foreldrenes økonomi, må barrierer for å søke dekning av kostnadene reduseres, og informasjon må komme tydelig ut til hele målgruppa. Ved å flytte ansvaret for dekning av utgifter til fritidsdeltakelse ut fra NAV kan søknadsskjema og dokumentasjonskrav forenkles, barrierene familiene opplever reduseres og fritidsdeltakelse defineres ikke lenger som sosialhjelp.

Det er også andre ordninger som kan bidra til at barn og unge kan delta i fritidsaktivitet uavhengig av foreldres økonomi. Tilskudd gjennom Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets tilskuddsmidler til inkludering av barn i lavinntektsfamilier, Storbymidler forvaltet av Idrettsrådet og ulike frivillige sponsorer tilknyttet enkelte idrettslag eller organisasjoner bidrar til at barn kan få mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. Ordningene er ikke samordnet, og i det videre arbeidet bør vi se på mulighetene for bedre samhandling og benyttelse av ressursene.

Vadsø kommune har etablert fritidsfond<sup>2</sup>, som er en spennende modell i samarbeid mellom kommunen, frivillige aktører og næringsliv:

*Fondet er et samarbeid mellom offentlig sektor, frivillig sektor og næringslivet i Vadsø kommune, og har som formål å bedre muligheten for at barn og unge fra familier med svak økonomi kan delta i organiserte fritidsaktiviteter.*

*Fondets målgruppe er barn og unge i alderen 6-18 år som bor i Vadsø kommune og lever i familier der økonomien er til hinder for deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter.*

*Fondet forvaltes av fondsstyret, som har tre medlemmer. Styremedlemmene rulleres årlig ved at Vadsø idrettsråd, Vadsø næringsforening og Vadsø kommune velger ett styremedlem hver.*

*Sekretariatfunksjonen til Fritidsfondet i Vadsø håndteres av Vadsø kommune, på vegne av frivilligheten i byen. Et fondsstyre bestående av deltakere fra både frivillig, privat og offentlig sektor vil vurdere søknaden og gjøre tildelinger etter gjeldende retningslinjer.*

---

<sup>2</sup> <http://fritidvadsno.no/?fbclid=IwAR2DCrQZ7pOwNMqWUBD0y7welp25R54OdqduUt71u22qBcqyMwgxaHf9H4g>

Fritidsfondet i Vadsø er en spennende modell å se nærmere i utvikling av lokal ordning for fritidsdeltakelse uavhengig av økonomi for barn og unge i Kristiansand.

Regjeringen har etablert pilotprosjekt for utprøving av Nasjonalt fritidskort. Ordningen skal dekke deltakerutgifter til fritidsaktiviteter, og skal gjelde for alle barn og unge i alderen 6 til 18 år. Barn og ungdom skal fritt skal kunne velge fritidsaktivitet, ordningen baseres på barn og unges egne ønsker. Det er Arendal og Vadsø kommuner som blir prøvekommuner i ordningen, regjeringen har satt av 10 millioner kroner til pilotprosjektet. Erfaringer fra pilotprosjektene vil være viktige for utvikling av nasjonal ordning med dekning av fritidsaktivitet for alle barn. Det er uklart når man kan forvente at nasjonal ordning innføres i alle kommuner.

I samarbeid med målgruppa og aktuelle samarbeidspartnere i næringsliv og organisasjonsliv utvikles forslag til lokal modell for fritidsfond e.l. i nye Kristiansand kommune. Arbeidet prosjekt-organiseres, og inngår i program for bedre levekår for barn og unge.

## **Oppsummering**

Det er behov for bedre informasjon, tilbud og tjenester til familier med lavinntekt. Informasjonen må samles og være lettere tilgjengelig for både målgruppa og de ulike delene av hjelpeapparatet som er i kontakt med dem. I tillegg bør det utredes alternativer til dagens ordning når det gjelder dekning av fritidsaktivitet for barn og unge i lavinntektshusholdninger.

Det foreslås å utvikle en modell som ligger utenfor NAV, for å redusere stigma og øke sannsynligheten for at familier i målgruppa søker. Et utviklingsarbeid vil avklare hensiktsmessig organisering av ordningen.

Utvikling av nettside og prosjekt for utvikling av lokal ordning for fritidsdeltakelse uavhengig av økonomi, kan gjennomføres innenfor økonomisk tildelt ramme, ref.: Helse- og sosialstyrets sak 8/19 Oppfølging av vedtatte handlingsprogram for helse- og sosialsektoren:

*I tråd med oppfølgingssak Barn og unge i lavinntektsfamilier og tiltak utenfor ramme foreslås det at man i 2019 benytter midler (0,5 mill kr) til aktuelle tiltak for å*

- *øke kompetansen om barnefattigdom i tjenestene*
- *bedre informasjon og tilgjengelighet*

Økt tilgjengelig informasjon om tjenester og tilbud, samt utvikling av bedre tilgjengelig ordning for dekning av fritidsdeltakelse vil kunne gi større pågangen til ordningene og kostnaden kan forventes at vil øke.